

Xalvat.info

در عظیم خلوت من

باشگاه ادبیات | Facebook

«فصل‌های» از جنگ‌های تندرو دههٔ چهل است. در «یادداشت» هرمز ریاحی که در صفحات پایانی دفتر اول آمده است، ضمن ستایش «از طاهباز که پایهٔ اینگونه دفترها به دست او گذاشته شد» و اشاراتی به شاعران جوان و نیش‌هایی حوالهٔ «موج نو»، می‌خوانیم:

«راستش پای در میدان مردانه گذاشته‌ایم. و عقد قلب را با سرب بر صخره‌ای ستوار بسته‌ایم. مریدواره‌ئی را دور ریخته‌ایم. و این توضیحی است تا بدانید که دفتر فرمایشات باز نکرده‌ایم. اگر کسی را مرید و مرادیم، برایش شتابزده گریبان چاک نمی‌کنیم، و در این مورد بی‌رحمانه قضاوت می‌کنیم، و هیچ یک از مطالب چاپ شده را به ابرام و دوستی نپذیرفته‌ایم.

و به تصریح، غایت شفقت و مرحمت را از یاران صالح و همکاران این دفتر نخواستیم، و در مورد چاپ هیچ مطلبی هم سخاوت نکرده و انتخاب مطالب چاپ شده در این دفتر را بر پایه‌ای محکم، استوار می‌دانیم...»

دفتر اول «فصل‌های سبز» با شعر کوتاهی تحت عنوان «در راهم» از اسماعیل خونی آغاز می‌شود:

آنچه من می‌بینم
ماندن دریاست،
رستن و از نور رستن باغ است،
کشش شب به سوی روز است،
گذرا بودن موج و گل و شبنم نیست،
گرچه ما می‌گذریم،
راه می‌ماند،
غم نیست.

دفتر اول در پنج بخش تنظیم شده است: در بخش اول تحت عنوان «دفتر شعر» چند شعر از اسماعیل خونی و گفت‌و شنودی با او به چاپ رسیده است.

در این گفت‌و شنود که م. سرشک، قادر رحیمی و هوتن راد شرکت دارند، م. سرشک در بخشی از معرفی اسماعیل خونی می‌گوید: «...بسیاری از لغاتی که در شعرهای خونی آرکائیک و کهنه می‌نمایند در لهجه‌ی رایج خراسانی هنوز هست. گاهی بعضی از دوستان به من می‌گویند اخوان و خونی از روی متون قدیم فارسی واژه‌های خودشان را انتخاب می‌کنند؛ و حال آنکه چنین نیست و اغلب این واژه‌ها و نوع کلام هنوز در لهجه‌های رایج در نقاط متفاوت خراسان-مثل نیشابور، تربت مشهد زنده است. و احتیاجی نیست به اینکه من شاعر لغت را در برهان قاطع پیدا کنم. دایره‌ی لغات ادبی این لهجه، به نظر من، چندان وسیع است که شاعر امروز خراسان احتیاجی به کتاب‌های لغت ندارد!»

«نمونه‌هایی از شعر قرن نوزدهم مجارستان» ترجمهٔ قاسم صنعوی، «شعر شاعران روسیه» ترجمهٔ محمود کیانوش، دو شعر از ژاک پرهور ترجمهٔ ایرج نوبخت، شعرهایی از منوچهر آتشی، م. آزاد، م. آزر، منصور برمکی و دو سروده از حسن حسام از دیگر مطالب بخش اول این دفتر است.

در بخش دوم تحت عنوان «دفتر نمایش»، نمایشنامهٔ «خر، با بار نمک» از احمد مسعودی و «قیصر» (بازی در یک چهارم پرده) از محمود طیار؛ در بخش سوم تحت عنوان «دفتر قصه»، داستان‌هایی از اصغر الهی، شهرنوش پارس‌پور، بهرام داوری، رضا دانشور، منوچهر شفیانی، حسن عالی‌زاده و علی‌مراد فدائی‌نیا به چاپ رسیده است.

بخش چهارم اختصاص دارد به «نقد و نظر»: «تحلیل مختصری از آی بی کلاه، آی با کلاه» نوشتهٔ علی‌اکبر اکبری و «درام چهل و شش» (درباره اجرای چند نمایشنامه) نوشتهٔ علی غلامزاده از مطالب این بخش است.

بخش پنجم تحت عنوان «دفتر طرح» به طرح‌هایی از بهرام داوری اختصاص داده شده است. دفتر دوم «فصل‌های سبز» با یادداشتی از «حرف‌های همسایه» و شعری از نیما یوشیج آغاز می‌شود.

از مطالب این دفتر «بازگشت به ناکجاآباد» (گفتگوی سیمون لامارته و آمانوئل آرتری) ترجمهٔ همشهری، «بازگردیم؟» از آمانوئل آرتری ترجمهٔ همشهری، یادداشتی در بارهٔ فروغ فرخزاد، «از یک نامهٔ خصوصی»، «ترجمهٔ تکه‌هایی از اشعار فروغ فرخزاد به انگلیسی به وسیله دکتر مسعود فرزاد»، «نقدی بر استتیک چرنیشفسکی» از ک.و. پله‌خانیف ترجمهٔ منوچهر هزارخانی، «ماشینیسم و سرمایه‌داری» از علی‌اکبر اکبری، «بحران و تضعیف فرانک» از علی‌اکبر اکبری، «مگسان بازار» از

Xalvat.info

در عظیم خلوت من

فردریک ویلهلم نیچه ترجمه اسماعیل خونئی و داریوش آشوری، «در بارهٔ "هنر چیست؟" اثر تولستوی» نوشتهٔ یوری داویدوف ترجمهٔ ع. نوریان، شعرهایی از اسماعیل خونئی، نعمت آزر، محمد مختاری، جعفر کوش‌آبادی، سعید سلطان‌پور، منصور برمکی، جواد مجابی، رحمان کریمی، محمدرضا نظام‌شهییدی، عظیم خلیلی، فدوی طوقان و رشید معلوف (ترجمهٔ علیرضا نوری‌زاده)؛ داستان‌هایی از اصغر الهی، امین فقیری، مسعود میناوی، شن تسنک‌ون (ترجمهٔ صفریان-تقی‌زاده) و گراهام گرین (ترجمهٔ قاسم صنعوی) و ... را می‌توان نام برد.

طرح‌هایی از اردشیر محمص زینت بخش صفحات پایانی این دفتر است. «بازگردیم؟» نقدی است بر کتاب «پیش از این، در دهکده»ی سیمون لامارته. این مطلب و گفتگوی لامارته و آرتری از مطالب خوانی دفتر دوم «فصل‌های سبز» است. فصل‌های سبز به خاطر تندروی‌هایش، به ویژه در دفتر دوم، اجازهٔ انتشار نمی‌یابد و توقیف می‌شود. همزمان با وزش نسیم آزادی در سال ۱۳۵۷ یک نسخه از دفتر سوم «فصل‌های سبز» از میان کتاب‌های غیرقابل انتشار کتابخانهٔ ملی به بیرون راه می‌یابد و تکثیر می‌شود. سرآغاز دفتر سوم سطری از نیما است.

می‌گریزد شب

صبح می‌آید.

در این دفتر «رسالت تاریخی معلم امروز» از باقر پرهام، «تولستوی» از گنورگی و. پله‌خانف ترجمهٔ منوچهر هزارخانی، «بررسی تبیین و چگونگی بحران‌های پولی» از سیکبرت کاهن ترجمهٔ ت.ب. هرمز، «نظری به خلق سلاح عمومی» از مصطفی شعاعیان، شعرهایی از هرمز ریاحی، اسماعیل خونئی، سیاوش کسرائی، م. آزر، سعید سلطان‌پور، منوچهر آتشی، رحمان کریمی و ... داستان‌هایی از مسعود میناوی، محمد ایوبی، حسن کرمی، ابراهیم رهبر، هرمز ریاحی، باقر مؤمنی، بخشی از داستان «با شیرو» نوشتهٔ محمود دولت‌آبادی؛ «پژواک هنر» از حسن شایگان نیک، «ترانه‌های ژاپنی» ترجمهٔ باجلان فرخی و نمایشنامهٔ تک پرده‌ای «چشم در برابر چشم» از گوهر مراد (غلام‌حسین ساعدی) به چاپ رسیده است.

طرح‌هایی از بهرام داوری زینت بخش صفحات پایانی این دفتر است. هرمز ریاحی در روی جلد چاپ دوم شماره سوم فصل‌های سبز به تاریخ ۱۳۵۸/۱/۱۲ خبر از انتشار شماره‌های تازه‌ای از این جنگ می‌دهد که هرگز به واقعیت نمی‌پیوندد. «فصل‌های سبز» در سه دفتر و ۵۲۴ صفحه منتشر شده است: دفترهای اول دوم به قطع وزیری و دفتر سوم به قطع جیب پالتویی است.

همت و تلاش هرمز ریاحی در انتشار سه دفتر خواندنی «فصل‌های سبز» ستودنی است.